

Evanjeliu na nedeľu 30. týždňa v Cezročnom období (cyklus C): mýtnik a farizej

Komentár na nedeľu 30. týždňa v Cezročnom období (cyklus C). „Každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa poníža, bude povýšený.“ Ježiš tak výrazne vykresľuje aroganciu farizeja, že nikto by sa nechcel podobať na neho, ale skôr na pokorného mýtnika.

Evanjeliu (Lk 18, 9-14)

Tým, čo si namýšľali, že sú spravodliví, a ostatnými pohrdali, Ježiš povedal toto podobenstvo:

„Dvaja ľudia vstúpili do chrámu modliť sa. Jeden bol farizej, druhý mýtnik. Farizej sa postavil a takto sa v sebe modlil: ‚Bože, ďakujem ti, že nie som ako ostatní ľudia: vydierači, nespravodlivci, cudzoložníci alebo aj ako tento mýtnik. Postím sa dva razy do týždňa, dávam desiatky zo všetkého, čo mám.‘ Mýtnik stál celkom vzadu a neodvážil sa ani oči k nebu zdvihnúť, ale bil sa do prs a hovoril: ‚Bože, buď milostivý mne hriešnemu.‘ Hovorím vám: Tento odišiel domov ospravedlnený, a nie tamten. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.“

Komentár

Príbehom o farizejovi a mýtnikovi, ktorí idú do chrámu modliť sa, nás Ježiš opäť poučuje o pokore, cnosti, ktorá je nevyhnutná pre vzťah s Bohom a ostatnými ľuďmi, a je „predpokladom, aby sme dostali nezaslúžený dar modlitby“, ako pripomína *Katechizmus Katolíckej Cirkvi* (bod 2559).

Kontrast medzi dvoma postavami podobenstva je nápadný a provokatívny, najmä preto, že pre vtedajšiu verejnú mienku postava farizeja predstavovala vzor cnosti a vzdelania, zatiaľ čo samotné meno mýtnik bolo synonymom hriešnika (porov. napr. Lk 5, 30) a boli označovaní za nečistých, pretože pracovali pre pohanov.

Ježiš predstavuje farizeja ako pyšného človeka, zameraného na seba samého, s takmer komickými črtami: modlí sa „postojačky“ a viac vpredu ako mýtnik; obracia sa na

Boha grandióznym spôsobom;
prechádza zoznam svojich zásluh,
ktoré splnil nad rámec predpísaného,
ako napríklad pôsty; a žije v
neustálom porovnávaní sa s
ostatnými, ktorých považuje za
menejcenných. Farizej verí, že sa
modlí, ale v skutočnosti vedie
monológ „vo svojom vnútri“, hľadá
osobné uspokojenie a uzatvára sa
pred Božím pôsobením.

Naopak, mýtnik zostáva v úzadí a
skláňa zrak, lebo sa cíti nehodný
oslovovať svojho Pána; a vo svojej
modlitbe sa bije na prsia, akoby chcel
prelomiť tvrdosť svojho srdca a
vpustiť Božie odpustenie. Ako
poukazuje svätý Augustín, „hoci ho
od Boha vzdialilo jeho svedomie,
priblížila ho k nemu jeho
zbožnosť“ (*De verb. Dom. Serm. 36*).

Ježiš tak výrazne vykresľuje
aroganciu farizeja, že nikto by sa
nechcel podobáť na neho, ale skôr na

pokorného mýtnika. Napriek tomu nás ohrozuje podobná forma arogancie, ktorá sa síce prejavuje nenápadnejšie, ale môže preniknúť do nášho správania a do nášho spôsobu modlitby. Svätý Ján Zlatoústý komentoval tento úryvok takto: „Lebo tak ako pokora prekonáva ťarchu hriechu a vychádzajúc zo seba samého dosahuje Boha, tak aj pýcha svojou ťarchou potápa spravodlivosť. Preto aj keď urobíš mnoho dobrých skutkov, ak si myslíš, že sa tým môžeš chváliť, stratíš ovocie svojej modlitby. Naopak, aj keď máš na svedomí tisíc hriechov, ak sa považuješ za najmenšieho zo všetkých, dosiahneš veľkú dôveru v Boha“ (*Serm. de fariseo et de publicano*).

Ježiš hovorí, že mýtnik odišiel ospravedlnený, zatiaľ čo farizej nie. Tým poukazuje na ovocie, ktoré sa získava skutočným životom v

zbožnosti: ospravedlnenie, ktoré by sa v tomto podobenstve dalo preložiť ako umenie potešiť Boha, a ktoré nespočíva tolko v tom, že sa cítime istí a lepší vďaka presnému dodržiavaniu pravidiel, ale skôr v tom, že pred Bohom uznávame svoju biednu situáciu stvorení, ktorí potrebujú jeho milosrdenstvo a sú povolaní milovať druhých tak, ako ich miluje Boh.

Z podobenstva získavame istý návod, ako sa vyhnúť arogancii v našom živote zbožnosti: ten bude pokorný a príjemný Bohu, kto sa nechá viesť k častým prejavom pokánia a k láske k druhým. Naopak, ten bude arogantný a neplodný, kto sa nechá viesť k pocitu istoty, že dosiahol svoje ciele, a k častým kritickým súdom voči druhým. Ako vysvetľuje pápež František, „nestačí sa teda pýtať, *koľko* sa modlíme, musíme sa pýtať aj *ako* sa modlíme, alebo lepšie povedané, *aké je naše srdce*: je

dôležité skúmať ho, aby sme mohli hodnotiť myšlienky, pocity a odstrániť aroganciu a pokrytectvo“ (*Audiencia*, 1-VI-2016). Aby sme sa vyhli tomuto zlu duše, zatiaľ čo sa snažíme zlepšovať a žiť s pravým sebapoznáním, môže nám pomôcť to, čo napísal svätý Josemaría: „Nie je to nedostatok pokory vidieť pokrok svojej duše. Takto môžeš za to poďakovať Bohu. No nezabúdaj však, že si žobrák, čo nosí dobrý oblek... vypožičaný oblek“ (*Cesta*, bod 608).

Pablo M. Edo

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/gospel/nedela-30-tyzdna-v-
cezrocnom-obdobi-cyklus-c-mytnik-a-
farizej/](https://opusdei.org/sk-sk/gospel/nedela-30-tyzdna-v-cezrocnom-obdobi-cyklus-c-mytnik-a-farizej/) (15.03.2026)